

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**ITINERARI[I] || ITALIAE || RERVMQ. ROMANARVM || LIBRI
TRES ||**

Schottus, Franciscus

Antverpiae, 1600

De Vaticana Bibliotheca, aliisque. X.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70633](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70633)

*Confer in Esquiliis hinc te Praxedis ad aram,
 Priscaque Auentino colle roganda tibi est.
 Inde parens iterum maior tibi prabeat aures,
 Et Laterana domus tertia vota aferat. (ta est.
 Crux repetenda etiam, cui Nauia proxima por-
 Templa habeant quartas & Laterana preces.
 Adijce pramissis Paschalia festa diebus,
 Ut unia referas vberioris opem.
 Curaq; maiorem sit visere tertia matrem,
 Tertius & Petri templa subire labor.
 Expedit & Paulum geminato accedere voto,
 Est labor, at meriti gratia maior erit.
 Mœnia te rursus videat Laurentius extra,
 Rursus Apostolica est & veneranda cohors.
 Pantheon hinc adeas, Mariæ nunc templa re-
 tunda,
 Clarum opus Agrippa conspicuumq; decus.
 Ioannesque quater Laterana cultus in aede,
 Excipiat quintas, qua prius aure, preces.
 Vltimus emerito Pancratius ore rogetur:
 Et tua sic tolli crimina posse puta.*

DE VATICANA BIBLIOTHECA
 SUMMI PONTIFICIS.

CAP. X.

BIBLIOTHECA Vaticana Pontificis quoti-
 die à doctis hominibus meritò frequenta-
 tur. Abundat enim, refertaque est, si quæ alia
 in Europa, antiquissimis omnium disciplinarum
 artiumq; libris cum Græcis, tum Latinis ac Hebrai-
 cis, calamo in membranis olim exaratis, multis
 retro sæculis accumulati à summis Romanæ se-
 dis Pontificibus, quibus colligendi libros, seruan-
 diq; studiū fuit, in tot bellorum ciuiliū, extero-
 rumque calamitatibus, direptionibus, ac cladi-
 bus,

bus, quas ea Vrbs à Barbaris gentibus accepit; quòd vrbium reginam extinctam cuperent.

Xristus v. p. m. nostra memoria nuper mirificè auxit, ornauit, illustrauitque picturis, atque ædificio immenso: quod singulari poëmate à Gulielmo Blanco Gallo, & Historica descriptione depingitur à F. Angelo Rocho, Episcopis. Schidis etiam nondum editis ab Onuphrio Panuinio, eiusdem ordinis Eremitarum cum Rocho, monachi pereruditi.

Illud tum mis votis optant, atque efflagitant docti viri, Põtificis Max. beneficio INDICEM librorũ Græcorum Latinorũque bono publico edi atq; euulgari. Sic enim fieret, vt inflammati eruditi, qui ad veteres scriptores illustrandos animũ appellunt, frequentes Romã venirent: prodidẽt innumerabiles auctores, qui vel latent in tenebris, lucemque nondum aspexerunt, vel longè deprauatissimi, mutili, ac manci circumferuntur. Præstitit hoc Augusta verè Respub. Vindelicorum per Indicem inuitatis eruditus hominibus, qui Græcos Patres, cõparandò vulgatas editiones cum M. SS. illustrare vellent. Et Gallia Regibus Cristianissimis Francisco I. & Henrico II quot quantosque scriptores Græcos cum historicos, tum Theologos acceptos referam, necesse est: vt & Mediceæ bibliothecæ Reginae matris, Magnique Etruria Ducis: cui familiae litteræ multum se debere libenter agnoscunt. Augustior verò, longeque copiosior Pontificia est, imò Regia etiam bibliotheca, quæ in Carpetanis Hispania est ad Diuum Laurentium: quam & Didacus Huëdus Mendoza, Cæsaris olim apud Venetos legatus, accepta è media Græcia Græcorum librorum plena nauis, mirificè ornauit.

Sunt & alia Romæ egregia bibliotheca: vt collegij Canoniorum S. Petri in Vaticano:

Car-

Cardinalis quoque Gul. Sireti, libris Græcis plena, vt erat ille admiraculum doctissimus: quæ nunc bibliotheca xx. millibus aureorum æstimata, Ascanij Card. Columnæ est, patetq; doctis hominibus. Sforciana quoque aucto-ribus Græcis manuscriptis abundat, & Farnesiana.

Taceo innumeras priuatorum bibliothecas rarorum librorum, rerumque preciosarum: Qualis est Fuluij Ursini Romani, hominis vtriusque linguæ doctissimi: & altera Aldi Manutij Pauli F. Aldi N. qui nuper in medio vitæ cursu vita decedens, octoginta millium librorum bibliothecam à se collectam, Pisanae Aca- demia in Etruria, vt audio, testamento le- gavit.

Nam extra Romam bibliothecas audio ce- lebrari, Ducum Florentini & Urbini: Græcis illa, hæc Mathematicis referta.

Mediceæ Bibliothecæ hic
Florentiæ legitur Titulus:

DEO PRAESIDIB. FAMILIAE DIVIS.
CLEMENS VII. MEDICES P.M.
LIBRIS OPT. STUDIO MAIOR. ET SVQ
VNDIQUE CONQVISITIS
BIBLIOTHECAM AD ORNAMENTVM
PATRIAE. CIVIVMQ. SVORVM
VTILITATEM D.D.

Hanc Bibliothecam COSMVS MEDICES
Tuscorum magnus Dux perficiendam curavit
anno Domini M.D. LXXI. III. Id. Iulij.

Cosmus in has ades meliora volumina Κόσμος

Transtulit, & primas quas habet orbis opes.

Sic genuit tandem sterili de nomine COSMVS

Rem sibi cum mundo, calitibusq; parem.

Hic Pandectæ Iuris ciuilis in inembranis
scripti asseruantur, Pisis huc translati: quos ab

anti-

antiquitate mirificè prædicant Angelus Politanus, & Petrus Victorius, homines longè doctissimi, qui eos libros tractarunt, & hinc emendarunt infinita loca deprauata: itè v. c. Antonius Augustinus, vir sui sæculi & eloquentium Iuriconsultissimus, & Iuriconsultorum eloquentissimus, vt scripta testantur; aliiq̄ue post Galli doctrina politi, easdem Pandectas emendandi prouinciam susceperunt.

Ad libri calcem ibi legitur:

Ego Marsilius Ficinus interfui, dum hoc reperiretur opus: idq̄ manu propria scripsi, 9. Apr. anno Do. 1496. Petro Bernhardo Bernhardis sedente Vexillifero Iustitia.

Sed Romam ad Vaticanam Bibliothecam tanquam in viam redeamus.

D E B I B L I O T H E C A V A T I C A N A

Ex non editis Panuinij,

Gentiles suos libros in Bibliothecis publicis, & priuatis consueuisse asseruare, ex eorum monumentis, & ex his, quæ nuper scripsimus, facili cõiectura possumus consequi, permultiq̄ tradiderunt. Ecclesiã verò Catholicã iam inde à primo post Christũ exordio in præcipuis quibusdam locis Bibliothecas sacras habuisse, quibus studiosorũ ingenia pascerentur, non est obscurum. Nam D. Athanas. in narratione de persecutione Arianorum in Ecclesia Alexandrina tradit; Bibliothecas in Ecclesiis Christianorum fuisse, librosq̄ue magna cura conseruatos: & in eo Arianorum impietatem accusauit, quod libros Ecclesiæ ereptos indignissimè combussissent.

sent. Hieronymus earundem meminit, cum ad Pammachium pro libris suis aduersus Iouinianum scribens ait: Ecclesiarum Bibliothecis fruere. Eusebius præterea lib. 119. cap. 11. scribit, Ecclesiam libros sacros in oratoriis habuisse; eosque temporibus Diocletiani excisis oratoriis ad delendam prorsus memoriam Christianorum exustos esse. Neque verò desunt in scriptura coniecturæ. quoniam Paulus ad Timotheum scribens, libros secum Romam apportare iubet, maximè verò membranas: atque idem libros Propheticos in Ecclesia Corinthiorum legi solitos, 1. ad Corinth. testatur. Bartholomæum verò Indis verbum Dei prædicasse, ibique Euangelium Matthæi Hebraicè manu sua descriptum reliquisse, lib. v. cap. x. historię Ecclesiasticæ prodidit Eusebius. quod exemplar in India repertum Origenes (teste Hieronymo) Alexandriam reportauit; cum ex Oriente libros canonicos veteris testamenti Melito (vt ait Eusebius) attulisset. Hebræi tandem libros sacros diligentissimè custodiebant, & in synagogis suis Moysen per singula Sabbata legere solebant. Quare eosdem Christianos factos in describendis, & conseruandis libris Propheticis, & Apostolorum, atque Euangelistarum studium suum collocasse, meritò est credendum.

Sed loca vbi libri seruabantur, non vno nomine fuerunt appellata; nam & *archiua*, & *scrinia*, & *Bibliotheca* (vt ex auctoribus citandis patebit) dicebantur. Bibliothecarius in vita Cælestini Papæ: *Hic, inquit, fecit constitutum de omni ecclesia, maximè de regionibus; quod hodie in archiuo ecclesia tenetur reconditum.* Et in vita Leonis Papæ: *Multas epistolas scripsit Papa Leo, qua hodie in archiuo Ecclesia tenentur.* Et in Gelasio Papa: *Gelasius libros aduersus Eutychem, & Nestorium edidit,*

edidit, quæ hodie in Bibliotheca Ecclesie archiuio reconditi tenentur. Tandem que in vita Bonifacii Papæ I I. Bonifacius Papa chirographum damnationis Dioscori archiuio Ecclesie reclusit. Anastasius præterea in vita Martini Papæ. Synodus, inquit, Lateranensis à Martino Papa contra Syrum Alexandrinum, Pyrrhum, Sergium, & Paulum Constantinopolitanos Patriarchas hæreticos Monothelitas celebrata, hodie archiuio Ecclesie continetur. Et in Leone: Hic fecit constitutum, quod in archiuio Ecclesie continetur, ut qui ordinatus fuerit Archiepiscopus, nulla consuetudine, pro vsu pallij, aut diuersis officiis Ecclesiasticis quidquam persolvere debeat. In Ioanne VI. ait: Ioannes Pap. factò concilio sacerdotum Nouellum Episcopum, qui ab Archiepiscopo Rauenate ordinatus fuerat, sub ditione sedis Apostolica reintegravit & confirmavit: cuius rei chirographum in S. R. E. archiuio retinetur. Ultimo in vita Stephani II. Pipinus Rex Francorum victo Astulfo Rege Longobardor. eidem multas ciuitates, quas vi occupauerat, abstulit; quas beato Petro, S. R. E. & Romanis Pontificibus donauit, scriptisq; suis donationem fecit, qua hætenus in archiuio S. Ecclesie recondita tenetur. Hieronymus quoque in prologo Esther scribit: *Quem librum ego de archiuio Hebraorum eleuans uerbum è uerbo expressius transtuli.* D. autem Gregorius Papa in prologo XL. homiliarum suarum ad Secundinum Episcopum Tauromiluanum refert, XL. homilias suas in scrinio S. R. E. detinere. Et Iulius Papa, qui Marco Siluestri successori successus est, instituit, ut in Ecclesie scrinijs reponerentur cautiones, instrumenta, donationes, commutationes, traditiones, testimonia, allegationes,

ac manumissiones clericorum in Ecclesia. Sed
nominis *Bibliotheca* exempla, & testimonia non
est quod afferantur.

Ex his igitur facile cognoscere licet, permulta
eorum quæ in Bibliothecis reponerantur: ve-
rum non ista solum, quin etiam & præcipue
Bibliorum libri conseruari solebant, ut satis su-
perque ex Eusebio, & Ecclesiarum usu constat:
in quibus quatuor Evangelistarum libri, Epi-
stolæ Pauli, Petri, Iacobi, Ioannis, & Iudæ, nec
non Acta Apostolorum, & Apocalypsis Ioannis
legi fuerunt solita. Opera tandem sacrorum
Doctorum in eisdem Bibliothecis seruabantur;
ut Ignatii, Martialis, Clementis Romani, Iu-
stini, Egesippi, Irenæi, Tertulliani, Origenis,
Cypriani, & aliorum, quorum permulta ad no-
stra vsque sæcula peruenerunt. Quare dicen-
dum est, Bibliothecas propter librorum Biblio-
rum, memoriæ Doctorum, & scriptorum Ec-
clesiasticorum, veræque Ecclesiæ historiæ con-
seruationem, atque ad posteros propagationem
structas, & institutas fuisse.

Ad structuram autem, & conseruationem
Bibliothecæ non mediocres sumptus erant ne-
cessario faciendi librorum conseruatoribus lu-
culentis, ac peritis scriptoribus totique veræ Bi-
bliothecæ. hi partim fidelium diuitum libera-
litate, partim ex communi Ecclesiæ ærario fie-
bant. In quo sanè Magni Constantini exi-
mium, & singulare prædicatur studium; qui (ut
tradit Eusebius lib. III. de eius vita) imperato-
rios thesauros liberalissimè effudit in colligen-
dis, scribendisque libris sacris, quos Gentiles
temporibus persecutionum ab Ecclesia ferè ex-
cusserant.

Verumtamen munus Bibliothecæ condendæ,
conseruandæ, ac curandæ Episcoporum præci-
puum fuit, nec non & præbyterorum: quoniam
ad

ad hos maximè spectabat & sacros euoluere, ac custodire libros; & *authenticos* ab *apocryphis* (teste Eusebio) discernere. Quamobrem Notarios, librariorum, & puellas ad scribendum exercitatas, qui libros describerent (vt apparet ex Ambrosij, Origenisq̃ue historia) alere, & sustentare solebant. Inter hos Panthenius rector scholæ Alexandrinæ diligentissimus librorum conquisitor perhibetur. Pamphilus etiam presbyter, & martyr Cæsariensis magno studio, & industria (vt ait Eusebius) Bibliothecam instituit: eamq̃ue tum Origenis, tum aliorum scriptorum voluminibus exornauit. cuius Cæsariensis Bibliothecæ in apologia aduersus Rufinum meminit Hieronymus. Alexander præterea celeberrimus Hierosolymorum Antistes mirificam Bibliothecam Hierosolymis construxit, eodem teste Eusebio; in qua libros Berilli, Hippolyti, Caij, & aliorum scriptorum Ecclesiasticorum reposuit: quibus se adiutum, & instructum in scribenda historia Ecclesiastica Eusebius testatur.

Sed ne diligentiam, & studium nostrorum silentio prætereamus, Clemens primus post Petrum Pont. Max. qui multas scripsit utiles epistolas in Ecclesia Romana conseruatas, ad posterorq̃ue transmissas; Romæ, vbi fons pietatis, doctrinæque erat, septem *Notarios* in singulas regiones distributos instituit, qui censibus Ecclesiæ nutriti, gesta Martyrum diligenter perquisita, & sigillatim indagata litteris, & monumentis consignarent. Anterus Papa res gestas Martyrum à Notariis descriptas requisit, & in Ecclesia recondidit. Fabianus Anteri successor ordinauit septem Diaconos iis notariis imminere, vt Martyrum res gestas vndique singulatim colligerent. Actiones præterea Synodi Romanæ sub beato Siluestro celebratæ eorundem

eundem Notariorum testimonium tribuant. Ad hæc Iulius Papa, qui post Marcum Siluestri successorem præfectus est, cōstituit, vt cuncta, quæ ad Christi fidem conseruandam, propagandamq; pertinerent, per Notarios S. R. E. colligerentur, atque ea omnia monumenta à Primicerio Notariorum approbata in Ecclesia reconderentur. Hilarius autem Papa, primus quod legerim, Bibliothecas duas Romæ iuxta fontem Laterani ædificauit, in quibus Ecclesiæ Romanæ scripta, & Epistolas decretales Romanorum Pontificum, Conciliorum actiones, hæreticorum palinodias, & hæreses, sanctorumque Patrum libros publico vsui Christianorum conseruaret: cum eo tempore libri ob paucitatem, & librariorum caritatem difficile admodum inuenirentur.

Sed tamen præter has (vt iam ad originem Vaticanæ deueniamus) fuit etiam alia, fortasse omnium maxima, in ipso Lateranensi Patriarchio structa Bibliotheca optimis voluminibus referta: quæ eo loci ferè annis M. quamdiu Romani Pontifices Lateranum incoluerunt, permansit. Postea verò quàm Clemens v. in Gallias Romanam sedem constituit, Pontificia bibliotheca fuit Auinionem translata, libris iussu Pontificum ex Laterano aduectis, atque Auinione in Apostolico Palatio ferè spatio cxx. annorum retentis; quousque Dei benignitate sublato schismate, post Martini v. creationem eius bibliothecæ magna pars fuit iterum Romanam perducta; & non Laterani, sed in Vaticano, vbi Romanus Pontifex sedem fixerat, collocata: confusis tamen, sparsisque libris, neque vlllo certo, aut digno loco interclusis. Quod indignè ferens Sixtus i v. Pont. Max. incredibilem librorum copiam à suis prædecessoribus relictam, qui partim vetustate, partim hominum

iniuria

iniuria consumebantur, certo, & opportuno loco digessit armariis, pluteis, ceterisque instructa, & bene culta Bibliotheca necessariis exornauit: atque Bibliothecam Vaticanam multis additis voluminibus, Ecclesiae decori, fidei Catholicae amplificationi, publicae eruditorum hominum commoditati, & honori consecrauit. Haec igitur Vaticana Bibliotheca omnium, quae in orbe terrarum sunt, instructissima est, optimisque, & antiquissimis scriptis in membranis libris refertissima, quorum numerum sex millium excedit. huic, ut facilius conseruaretur, & augetur, Sixtus I V. strenam centum aureorum, quam Romanis Pontificibus collegium scriptorum Apostolicarum litterarum quotannis donare consuevit, in perpetuum addidit. hanc summa industria, & diligentia curant, & administrant Bibliothecarius, custodes, correctores, librarij, sarcinatores, & is, qui Bibliothecam verrit: quae omnia ferè munera fuerunt à Sixto IV. instituta.

Qui ergo Bibliothecae praerant, iam olim *Bibliothecarius*, & aliquando *cancellarius* vocabatur. Huius munus erat, Bibliothecam, & omnia eius volumina scripta, membranas, & similia accuratissime custodire; Bullas, siue diplomata, vel Epistolas decretales Pontificum scribere, & si opus erat, dictare, acta Conciliorum, & Synodalia exscribere, ac conseruare; tandemque apud Rom. Pont. ea omnia praestare, quae sedis Apostolicae Cancellarij nostro tempore faciunt. Cõueniens etenim visum fuit, ut is potissimum esset Papae amanuensis, scilicet scribarum princeps, vel à secretis, qui etiam Pontificiam Bibliothecam, quae tunc erat veluti *Cancellaria* quaedam, siue, ut nunc loquimur, *secretaria*, tractaret. Nostris verò temporibus haec munera sunt diuisa. Bibliothecae autem Romanae semper

per clarissimi, & optimi viri probatæ doctrinæ,
& sanctitatis præfuerunt: nam Anastasius in
vita Gregorij I. scribit, Gregorium, antequam
Pontifex crearetur, Bibliothecæ Lateranensis
curam suscepisse: *qui, inquit, est vir doctissimus,*
& *Constantinopolim ad Imperatorem Iustinianum II.*
cum Constantino Papa profectus, & ab eodem Princi-
pe in multis difficillimis questionibus interrogatus, pe-
ritissime omnibus satisfecit. Bibliothecarius præ-
terea in eiusdem vita refert, Gregorium ab ine-
unte ætate in Patriarchio Lateranensi nutri-
tum fuisse, atque à Papa Sergio subdiaconum
& sacellarium creatum, Bibliothecæ Lateranen-
sis curam suscepisse, postmodumque diaconum
factum fuisse. Xistus verò IV. idib. Iulij, Pon-
tificatus ann. VI. & ab orbe redempto M. CCCC.
LXXV. perpetuum custodem, & veluti Biblio-
thecarium Vaticanæ Bibliothecæ tunc à se ere-
ctæ bulla plumbe instituit

1. Bartholomæum Platinam Cremonensem, scriptorem Apostolicum, familia-
rem suum, stipendio menstruo decem aureo-
rum decreto, additis victu pro se, & tribus fa-
mulis, & equo vno, iunctisque regalibus quæ
Palatinis Papæ familiaribus dari consueverunt:
lignis nimirum, sale, aceto, candelis, oleo,
scopis, & similibus. Deinde mortuo Plati-
na idem Xistus I V. Kal. Nouembr. Ponti-
ficatus sui anno XI. is est annus Domini M.
CCCC. LXXXI

2. Bartholomæum Manfredum, clericum Bri-
tonnensis diocesis, Decretorum Doctorem, fa-
miliarem sibi gratum, linguarum peritia insi-
gnem, scriptorem Apostolicum, Bibliotheca-
rium creavit: atque vt huic muneri pristinum
splendorem, dignitatem, & amplitudinem resti-
tueret; statuit, vt Bibliothecarij deinceps futu-
ri, scutiferi primi Romani Pont. perpetuo es-
sent,

sent, reciperentque stipendia, honores, & emolumenta consueta, facta prius decem millium ducatorum cautione in camera Apostolica, datoque de fideli, ac diligenti Bibliothecæ cura iureiurando. Post hos creati sunt temporibus suis qui sequuntur.

3. Christophorus Persona Romanus, Prior sanctæ Balbinæ, creatus anno M. cccc. lxxxiv.

4. Iohannes de Dionysiis Venetus anno M. cccc. lxxvii.

5. N. Hispanus Archidiaconus Barcinonen, anno M. cccc. xcii. hic est sortasse Hieronymus Paulus Cathalanus, Canonicus Barcinonensis i. v. d. qui fuit Alexandri vi. cubicularius, inter cuius fragmenta inuenta fuit *Practica cancellaria* Romæ edita anno M. cccc. xciii. Pontificatus Alexandri vi. anno secundo.

6. Iohannes Fonsalida Hispanus, Episcopus Interannensis anno M. cccc. xcvi.

7. Fr. Volaterranus Archiepiscopus Ragusinus anno M. d. v.

8. Thomas Iugerannis, aliàs Phædrus: Volaterranus anno M. d. x.

9. Philippus Beroaldus iunior, Bononiensis, anno M. d. xvi.

10. Fr. Zanobius Accarolus Florentinus, ordinis Prædicatorum, anno M. d. xviii.

11. Hieronymus Alexander; Carnus, Archiepiscopus Brundusinus, Cardinalis, anno M. d. xxxvii.

12. Augustinus Steuchus Eugubinus, Episcopus Chisamensis, congregationis S. Saluatoris, Bononiensis, anno M. d. xxxviii.

13. Marcellus Ceruinus Politianus, presbyter Cardinalis tit. S. Crucis in Hierusalem, anno M. d. xliix. creatus à Paulo iii. hic stipendium, & quattuor sportulas Bibliothecariis dari

dari solitas recusauit: atque inter duos correctores Latinos, & eum, qui Bibliothecam verreret (vt inferius dicitur) distribuit.

14. Robertus de Nobilis Politianus, diaconus Cardinalis S. Mariæ in Dominica, anno Domini M. D. LV. creatus à Paulo IV.

15. Alfonsus Carafa Neapolitanus, diaconus Cardinalis S. Mariæ in Dominica, anno M. D. LVIII. à Paulo IV. creatus.

16. Marcus Antonius Amulius, presbyter Cardinalis Venetus, anno M. D. LXV.

17. Gulielmus Sirletus, presbyter Card. Calaber, die XIX. Martij anno M. D. LXXII.

18. Antonius Carafa Neapolitanus, presbyter Cardin. tit. SS. Iohannis, & Pauli, die xv. Octobris anno M. D. XXCV.

Cum autem vnus vix, aut nulla ratione posset tot millium librorum conseruationi vacare, & necessariis Bibliothecæ rebus consulere; idem Xystus duos custodes perpetuos spectatæ fidei, & diligentæ, qui Bibliothecarium iuuarent, instituit: dato vnicuique trium aureorum stipendio menstruo, victuque, & aliis necessariis, vt oleo, sale, aceto, lignis, faculis, pro se, & famulo. Atque omnium primi fuerunt Iohannes Chadelli clericus Lugdunensis, IV. Kalend. Maij; & Petrus Demetrius Lucensis, qui in tinello Pontificis lector erat, Kalend. Maij Pontificatus Xysti anno x. creati. Demetrio mortuo suffecit Iulius II. die VI. Iulij, Pontificatus anno IIX. Laurentium Parmenium de S. Genesio, presbyterum Camerinensem; & Iohanni Chadelli Romulum Mammacinum Bernardi, Canonicum Aretinum, cubicularium, & familiarem suum, Kalend. Septembr. an IX. Idemque Iulius XXIIX. Augusti, Pontificatus anno primo in singulas hebdomades hiemali tempore salnam carbonum custodibus con-

N

cesserat:

cesserat: sed nunc XXIV. salmæ dantur.

Prædictis succedunt M. D. XXXIV. Faustus Sabæus, Brixianus, poëta, & Nicolaus Maioranus Hydrantinus: huic successit Gulielmus Sirletus Squillacen. per promotionem ad Episcopatum Monopolitanum.

Hieronymus Sirletus Gulielmi frater successit; & promotionem ad Protonotarium.

Federicus Ranaldus Valuen. successit Fausto Sabæo.

Marinus Ranaldus Valen. Federici frater successit Hieronymo Sirleto.

Addidit quoque Xystus (vt nihil ad ornamentum, & decus Palatinæ bibliothecæ deesset) librarios tres, Latinum, Græcum, & Hebræum; cum victu, & menstruo salario quattuor scutorum. Paulus verò IV. scriptori Græco portionem, & stipendium duplicauit, aliosque tres librarios adiunxit, duos Græcos, & vnum Latinum: illorumque vni duas sportulas, & quinque aureos menstruos assignauit; alteri verò sportulas duas, & aureos quattuor. Latino verò scriptori portionem duplicem, & aureos quinque dari iussit: instituitque librorum sarcinatore, & confectorem; cui IV. scutorum menstruum salarium dedit.

Tandem Marcellus Ceruinus Bibliothecarius prædictus instituit duos librorum correctores, & reuitores Latinos; quibus emolumenta Bibliothecariis dari solita, quæ ipse, vt diximus, recusauit, concessit; singulis tribuens bonas sportulas ex IV. quæ sibi contigerant: vni verò menstruum salarium V. ducatorum, & alteri quattuor ducatorum tribuit. eum autem, qui remanebat ex X. Bibliothecario dari solitis, assignauit vt stipendium menstruum ei, quem Paulus IV. instituerat vt verreret Bibliothecam, cui tamen regalia fuerunt negata. Primi correctores

Stores Latini fuere Gabriel Faërnus Cremonensis, & Nicolaus Maioranus. quibus Pius IV. correctorem Græcorum librorum adiunxit, cui in singulos menses x. aureos attribuit.

DE OSCVLATIONE PEDVM
ROMANI PONTIFICIS.

CAP. XI.

Ex Iosepho Stephano, Episc. Oriolano.

Iure optimo à Romano Pontifice sandalia Cruce insignita gestari, & oscula pedibus eius à piis hominibus imprimi.

ROMANI PONTIFICES cum multa & dignitatis & glorię insignia à Constantino Magno accepissent, quibus per longa tempora culti sunt; *Vdones* quoque ex lineo candidissimo, ad pedes ornandos acceperunt; de quibus in actis S. Syluestri : *ἑδδοῖς τε τῶν ἐν λευκοτάτῃ ἰδίῳν περὶ τὰ ποδῆματα χηῶσαι*, id est, *Vdones ex candidissimo lineo ad pedes, uti debere Pontifices*. Volebat enim Constantinus illos vel linteaminibus candidissimi coloris ornari, vel calceamenta candidissima deferre; more veterū Sacerdotum & Vatum, qui huiusmodi calceamentis utebantur; ut apud Herodianum lib. 5. legimus: Antonium more Vatum eius regionis vbi sacerdotioungebatur, calceos candidissimos ex lino gestasse. Hoc tamen compertum habeo, *Sandalia* Romani Pontificis aliquo ornatu vel signo peculiari, ab aliis omnibus, quibus Episcopi inter Missarum solemniam vtuntur, fuisse discreta: cum B. Antidius apud Segebertum anno 412. ex *Sandalio*, quo Romanus